

Dorpersafari i Sydafrika

Efter en fantastiskt lyckad resa till Australien hösten 2017, där dussinet skandinaver åkte på dorperkurs, kom i princip samma gäng på den smått galna idén att åka iväg två veckor mitt i juni då arbetsbördan för de flesta fårägare är som störst. Vilket ställe kunde man då bättre åka till än dorperns förlovade hemland Sydafrika? Svenska Dorperföreningen i samarbete med sydafrikanska dorperföreningen och Kaya Dorper(Australien) såg då till att detta kunde bli möjligt. Intresset att följa med var ännu större denna gång och den 15:e juni satte sig 29 st. kurssugna samt 7 barn på planet som skulle ta dem på den långa resan ner till det otämjda vilda Sydafrika. Denna tid på året är det vinter i Sydafrika, så vi fick byta shortsens här hemma mot tjock tröja och mössa. På programmet stod en veckas dorperkurs, både junior, senior och domarkurs. Ett besök på Mickey Phillips & son Dorpers i två dagar samt en efterföljande tur ner mot värmen i Durban. Med deltagare från både Sverige, Norge och Åland så var detta den största kurs, sett till antalet deltagare, som någonsin ordnats i Sydafrika.

Dorperåg

Dorper och vit dorper är av förklarliga skäl en stor ras i Sydafrika. Den avlades ursprungligen fram här och är framtagen för att kunna prestera väl trots extrema förhållanden. Beroende på markens beskaffenhet så hittar man gott om fårgårdar med dorper i de lite mer karga områdena medan andra mer bördiga områden är mer "tomma" på får. Sydafrikanska dorperföreningen är indelat i olika distrikt och området vi besökte i mitten av Sydafrika fanns det ganska så gott om dorperuppfödare. Distrikten ordnar med utställningar och auktioner och rikstäckande "nationalshows" förekommer regelbundet och deltagandet är stort.

Sydafrikanska dorperföreningen har ett väl utvecklat system där bedömningarna utifrån exteriören registreras dvs "typen", men även prestation utifrån fader- och moderdjurens fertilitet, avkommans avelsvärden etc. i form av index. I Sverige använder vi oss av samma bedömningssystem för exteriör

och alla godkända djur för avel blir taggade av en sydafrikansk inspektör och upptagna i den sydafrikanska stamboken. Stamboken i Sydafrika upplevs av de flesta dorperägare som en outtömlig guldgruva sett utifrån avelsmaterial, men tyvärr får vi fortsätta drömma om att få in dessa linjer i Sverige ett tag till. Sydafrika är på obestämd framtid spärrat för all form av utförsel av avelsmaterial. Såväl livdjur, som semin och embryon pga. mul o klövsjuka.

Att kunna bedöma dorper är en viktig del i att vara dorperägare. Tanken är att det skall finnas en rasstandard som alla följer oavsett var i världen du föder upp dina djur. Det är inte meningen att det skall finnas olika "varianter" när du kommer till ett visst land utan att det skall vara lika. Mycket har hänt sedan de första dorparna avlades fram till dags dato och man kan knappt tro det är samma ras när man ser bilder. Här i Sverige har vi exakt samma system för bedömning. Vi bjuder in inspektörer årligen från Sydafrika som bedömer djuren och om de håller måttet för avel dvs typ 4 o 5 så får de en "tag" i örat. En metallbricka med medlemsnummer i sydafrikanska dorperföreningen samt ett individ nr inpräglad. Ett bevis för att djuret är upptaget i den sydafrikanske stamboken.

Kursen hölls på Letsatsi Game Lodge strax utanför (med sydafrikanska mått mätt) Smithfield. Till denna resort hade ca 200 dorper och vit dorper forslats från Izak Nel Dorper, en dryg timmes resa, för att "Dorpernördarna från norr" skulle lära sig mer om denna konst att bedöma dorper samt att uppdatera sig om utvecklingen både bakåt och framåt i tiden.

Några av alla de dorper som vi fick bedöma.

Kursledare var Raymond Reed (en mycket erfaren inspektör) och Adrian Veitch(Kaya dorper, Australien). Pga. av hälsoskäl fick Rodney Rayner (guru i dorpersammanhang), avsäga sig uppdraget som den tredje kursledaren, men deltog efter bästa förmåga i delar av kursen. Det samlade kunnandet från dessa tre herrar var uppenbarligen outtömligt och de tillsynes hade svar på det mesta.

Adrian diskuterar djuren med Kicki, Lolo och Karin

Några av de viktigaste hörnstenarna i avelsbedömningen är att djuret skall vara välbalanserat för att vara hållbart, speciellt baggarna måste vara näst intill perfekta. Djuret skall ge tillbaka dina satsade pengar i form av att de bäst betalda delarna på slaktkroppen skall vara välutvecklade. Dvs långa kroppar, stark rygg och välutvecklad bakdel. Men en kedja är inte starkare än sin svagaste länk så allt detta måste balanseras av resten av kroppen. Djuret måste fungera.

En välbalanserad dorper. Eller? Helheten viktig, det första intrycket och huvud kvalité avgör ofta.

Fem dagars kurs, lite teori i början och mycket praktik på fina djur. Kalla morgnar, men framåt middagstid njöt vi till fullo av den värmande solen.

Girafferna var ej med på bedömningsprotokollet, men mäktiga djur att se

"Husfågeln", en emu som gärna låg bakom bilarna och gick runt bland husen.

Vi bodde annorlunda i en slags bungalows och det var inga problem att få tiden att gå om man mot all förmodan skulle vilja lämna dorpersnacket. Maten var super god och vi bjöds på allt mellan himmel och jord.

Grillad fårsvans! Fantastiskt gott. Något man skulle ta tillvara på i Sverige

Kursstället ligger mitt i en naturskön safaripark. Vi bjöds på safari bland termithögar, sebror, giraffer, antiloper och gnuer. Det ordnades "promenadsafaris" för barnen, som fick möjlighet att upptäcka omgivningarna och smaka på termiter. För den som ville kunde man även låna en häst eller fyrhjuling och ge sig ut på egen hand.

Utsikt från verandan

Tack o lov fanns inga större rovdjur i parken så vi kunde lugnt räkna hem alla deltagarna när det var dags för examinationen. Kursen avslutades med ett prov i de teoretiska kunskaperna samt ett praktiskt bedömningsprov. De som gått två seniorkurser, samt hade över en viss procentsats i antal rätta svar (både teoretiskt och praktiskt) kvalificerade sig till domarkurs. Efter examinationen kunde alla pusta ut, nu var det över.

Examination. Här är det Max tur.

Inget är som väntans tider heter det ju, och efter att kursledarna varit borta en längre tid så var väntan äntligen över. Alla deltagare hade blivit godkända och många kvalificerade sig till domarkurs, men på grund av tidsbrist kunde tyvärr denna extra bedömningsdel ej genomföras.

Alla glada deltagare, nu med ett diplom att vänta..

Våra kursledare, Adrian Veitch, Rodney Rayner, Raymond Reed

Efter ett svenskt mycket uppskattat midsommarfirande (med svensk matjes o alla tillbehör utsmugglade ifrån Sverige) fortsatte resan ner till Tarkastad där Ash Phillips, som varit i Sverige många gånger i egenskap av domare och inspektör, bor och jobbar tillsammans med sin far Mickey Phillips på Mickey Phillips & son Dorpers. Resan gick med buss genom ett oändligt landskap som

aldrig tycktes ta slut. Väl framme blev vi inkvarterade lite överallt. Familjen Phillips hade aldrig haft så många övernattningsgäster. På gården finns förutom en stor avelsbesättning av Dorper och vit Dorper även boergetter, angoragetter samt boskap.

Vägen till Ash. Ovanliga formationer

Efter en lång resa i ingenmansland dyker denna skylt upp. Vi är framme hos Ash.

Gården är familjeägd och de har 14 anställda arbetare totalt. Mycket tid läggs på skötsel och hantering av djur. Djuren föds och går med sin mamma, vid avvänjning tas lammen in i feedlots och utfodras med en energi och proteinrik mix bestående av bla annat majs, lucern, alfa alfa och mineraler. Vi tittar oss runt omkring och inser att det måste vara enda vägen då inte mycket växer mycket på fälten denna tiden på året. Efter avvänjning görs ett första avels urval av vilka som ska gå vidare till toppen.

Färdigt fullfoder... smaskens

Det hemliga receptet...

Två välvuxna vita dorperbaggar väntar på lite mat..

Djuren klipps, både klövar och ull. De djur som är bäst (och det är många) börjar därefter tränas för show. Här handlar det inte så mycket om att det ska gå snabbt utan att resultatet skall bli bra.

Klippning av djuren vi skall titta på senare under eftermiddagen

Ash visar hur de klipper klövar. Tipsar om ett däck med dorperull som stoppning... och nån som håller...

Viktigt att inte klippa för mycket.

Mickey Phillips dorper har varit mycket framgångsrika i avel och innehar rekordet för den bäst betalda baggen "Red Bull", som såldes på auktion för smått fantastiska 600000Rand (ca 400000SEK) och bara två år innan såldes en för 500000Rand.

Dags att titta på djuren. Nyligen avvanda vita dorper lamm

Vit dorpertacka med två lamm(ca 1,5-2 månader)

Fantastiskt jämna och fina djur

Maffig 6 månaders dorperbagge

Vi konstaterar att synen på djuren här i Sydafrika skiljer sig markant från djurhållningen i Australien där man vill, de skall fälla ullen själv, föda själv och ha bra klövar som slits korrekt, ingen vill lägga tid

o pengar på klövverkning. Personal är dyrt så det skall vara lättskött. Tvärt emot Sydafrika, här finns gott om billig arbetskraft som kan pyssla om djuren. I Sydafrika klipps klövar och de låter ingen dö under en förlossning. De tränas mycket inför kommande shower och är otroligt lugna, rakt det motsatta i Australien där grindarna i fållorna var dubbelt så höga och där de höll på att springa igenom allt.

Träning inför show börjar ca en månad innan show. Då tränas de två ggr per dag ca tio min var gång. Genom att pilla lite i (vid sidan) om rumpan så lyfter de svansen och ser då som bäst ut.

En av dagarna kommer ett företag (Slater&Dutch) på besök. De visar oss Dorperskinnens fantastiska användningsområden. Vi har redan innan resan fått förbeställa olika produkter men när man får se dem live vill man ha mer. Dorperskinn är känt för dess höga kvalité och det märker vi på produkterna. Många av oss blev med väska...

Väskor i massor av modeller och färger

Vi blir väl omhändertagna av Ash familj.

Boergetter med killingar. På dagen betar de säd som vattnas, på natten har de inhägnader med mer ökenlik vegetation

I Sydafrika behövs bilar med stort flak för det är så folk transporterar sig. Nu är vi på väg att kolla djur.

Vi hittar några vita dorper

Blandad kompott, surrogatmödrar.

Även angoragetter hittar vi på markerna.

Man använder sällan hundar för att hämta djuren. Djuren är vana att bli hämtade av gårdens personal.

Vi tar farväl av Ash och hans familj, på återseende!

Efter två dagar hos Mickey Phillips & son Dorpers drar vi fullmatade med kunskap vidare söderut mot värmen i Durban. Vi får alla en välförtjänt semester med bland annat studiebesök på en mjölkgård uppe i bergen och safari med "The big five". Redan på väg hemåt i planet ställde vi oss frågan; Vart bär det av nästa gång??